

Borlänge kommun

Beslut för grundskola

efter tillsyn i Maserskolan
belägen i Borlänge kommun

Tillsyn i Maserskolan

Skolinspektionen har genomfört tillsyn av Borlänge kommun under hösten 2015. Maserskolan besöktes av Skolinspektionen den 13 oktober 2015 och den 14 oktober 2015.

Måluppfyllelse och resultat

Kunskapsresultat

Läsåret 2014/15 nådde enligt Skolverkets nationella statistik 50 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven i samtliga ämnen. Enligt skolans rättelse till Skolinspektionen nådde 54,7 procent av eleverna i årskurs 9 kunskapskraven. Motsvarande andel för riket var 77,4 procent. Vidare var enligt Skolverkets nationella statistik 68,8 procent av eleverna vid Maserskolan behöriga till yrkesprogram och 66,1 procent var behöriga till högskoleförberedande program. (Andelen för riket var 86,9 respektive 85,9 procent) Det genomsnittliga meritvärdet för Maserskolans elever var aktuellt läsår 198,2. Värdet för riket var 214,8.

Trygghet och studiero

På grund av för få svarande finns inte någon redovisning av enkätsvaren från Skolinspektionens elevenkät i årskurs 9 på Maserskolan.

Översikt över konstaterade brister i verksamheten

Skolinspektionens ingripanden

Område	Typ av ingripande	Senaste datum för redovisning
1. Undervisning och lärande	Ingen brist konstaterad	
2. Extra anpassningar och särskilt stöd	Föreläggande	2016-02-29
3. Bedömning och betygssättning	Ingen brist konstaterad	
4. Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling	Ingen brist konstaterad	
5. Förutsättningar för lärande och trygghet	Ingen brist konstaterad	
6. Styrning och utveckling av verksamheten	Ingen brist konstaterad	

I kolumnen "Typ av ingripande" anges den allvarligaste formen av ingripande Skolinspektionen har meddelat inom det arbetsområde som granskats.

Skolinspektionens bedömningar anges längre fram i detta beslut.

Sammanfattande bedömning

Skolinspektionen finner vid tillsyn att Maserskolans arbete med särskilt stöd har brister. De utredningar som föregår ett beslut om åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram är bristfälliga.

Skolinspektionens beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Borlänge kommun att senast den 29 februari 2016 vidta åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Extra anpassningar och särskilt stöd

Skolans lärmiljöer måste anpassas så att de elever som riskerar att inte nå de kunskapskrav som minst ska uppnås får stöd i form av extra anpassningar eller särskilt stöd. Skolan ska utveckla metoder för att stimulera och stödja tills åtgärderna får effekt genom att situationen för den enskilda eleven eller en grupp elever förbättras.

När skolans arbetssätt och arbetsformer inte är tillräckliga för att möta elevens behov ska en analys genomföras av hur skolan kan anpassa lärmiljöerna eller undervisningens innehåll och genomförande. Skolans svårigheter att möta elevens behov kan framkomma till exempel i undervisningen, genom resultat på nationella prov eller genom uppgift från eleven och dess vårdnadshavare. Lärare och elevhälsa ska oftast samråda för att kunna avge lämpliga insatser. Eleven och vårdnadshavaren ska vara delaktiga i detta. Det kan också handla om att skolan behöver förbättra sitt arbete med att hjälpa en elev med att planera och strukturera sina studier, färdighetsträning, specialpedagogiska insatser under en kortare tid, särskilda hjälpmedel eller utrustning och digital teknik med anpassade programvaror eller mer långvariga insatser såsom studiehandledning på modersmål eller regelbundna specialpedagogiska insatser såsom regelbunden kontakt med en speciallärare. Huvudregeln är att särskilt stöd ska ges i elevens ordinarie grupp om inte detta visats vara olämpligt utifrån elevens behov. Insatserna ska utvärderas och korrigeras om de inte haft avsedd effekt.

Bedömning av brist

Skolinspektionen konstaterar att Borlänge kommun inte uppfyller författningskraven avseende att:

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. (3 kap. 8 § skollagen)

Åtgärder

Skolinspektionen bedömer att följande åtgärder behöver vidtas för att avhjälpa bristen. Bristen kan dock avhjälpas även på annat sätt.

- Ansvariga på skolan utreder elevens behov av särskilt stöd skyndsamt, om det visar sig att det stöd som getts i form av extra anpassningar inte är tillräckligt för att eleven ska ha möjlighet att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås.

Motivering till bedömning av brist

Enligt skollagen ska en elev, om det inom ramen för undervisningen eller genom resultat på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Om det inom ramen för undervisningen eller genom resultatet på ett nationellt prov, uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att nå de kunskapskrav som minst ska uppnås, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta enligt skollagen anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Enligt skollagen ska också ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Om en utredning visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta om att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas.

Av förarbetena till skollagen framgår att en förutsättning för att beslut om särskilt stöd och åtgärdsprogram ska vara riktiga i sak och beskriva adekvata

Beslut

2015-11-26

6 (12)

Dnr 43 - 2015:3819

åtgärder är att besluten grundar sig på ett väl underbyggt och korrekt underlag (prop. 2013/14:160 s. 25).

Skolinspektionen finner i sin tillsyn att Maserskolans arbete med särskilt stöd brister. De utredningar som görs inför beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller att inte utarbeta åtgärdsprogram ger inte ett adekvat underlag för att fatta beslut om särskilt stöd.

I frågor till verksamheten inför tillsynsbesöket ombeds verksamheten redogöra för hur skolan går tillväga om de tror eller misstänker att en elev har behov av särskilt stöd. Rektor uppger att skolan har fyra arbetslag, ett för vardera årskurserna 7, 8 och 9 samt ett för elevhälsoteamet. Arbetslagen träffas vid ca två tillfällen per vecka och diskuterar aktuella skolfrågor samt elevärenden. När ett arbetslag upplever att de har satt in alla de anpassningar och allt det stöd som de kan i ett aktuellt ärende och trots detta inte ser en tillfredsställande utveckling hos eleven anmäler de ärendet till skolans elevhälsoteam. Under elevhälsoteamsmöten kallas mentorer till de elever vars behov av särskilt stöd behöver utredas. Mentorerna får vid dessa tillfällen berätta mer ingående om elevernas behov av stöd och vilka anpassningar som redan gjorts. Några tillfällen per termin genomförs elevhälsoteamsmöten med skolläkare och skolpsykolog för rådgivande samtal bland annat kring enskilda elevers behov av stöd. Skolan genomför även elevhälsoteamsmöten där socialtjänsten deltar.

Vidare uppger rektor i beskrivningen av verksamheten att åtgärdsprogram blir aktuellt när extra anpassningar inte räcker till och där eleven inte kommer längre i sin kunskapsutveckling, när det finns en funktionsnedsättning, psykosocial problematik och psykisk ohälsa. Utredningen startas skyndsamt och görs av rektor eller av rektor delegerad personal. Utredning sker i samråd med elev, vårdnadshavare, undervisande lärare och elevhälsan. I verksamhetsbeskrivningen ges exempel på åtgärder; särskild/enskild undervisningsgrupp, regelbundna specialpedagogiska insatser och elevassistent. Extra anpassningar uppges kunna vara att planera och strukturera ett schema över skoldagen, extra tydliga instruktioner lästräning/hjälp med att förstå texter, särskilda läromedel eller särskild utrustning, enstaka specialpedagogiska insatser.

I Skolinspektionens intervju med rektor och biträdande rektor uppger de att elevhälsan alltid är med om åtgärdsprogram skrivs. Vidare framgår av intervjun att alla elever som är i behov av studiehjälper på modersmålet inte får det.

Representanter från Maserskolans lokala elevhälsa uppger i Skolinspektionens intervju bland annat att de besöker arbetslagen och tar in information om elever muntligt. Lärarna kan också anmäla oro för en elevs kunskapsutveckling genom en skriftlig blankett vilket leder till att ett ärende skapas hos elevhälsan. Om extra anpassningarna inte är tillräckliga görs en utredning och åtgärdsprogram upprättas. På frågan om eleverna får det stöd de behöver svarar elevhälsan att skolan behöver en specialpedagog och mer studiehandledning på modersmålet. Ofta går det att ge eleverna särskilt stöd och de elever som vill få hjälp får det. Om anmälan ska göras till centrala elevhälsan görs en pedagogisk kartläggning. Till centrala elevhälsan görs en anmälan för en medicinsk bedömning eller utredning av skolpsykolog.

Skolinspektionen har tagit del av utredningar och beslut för några av de elever som inte når kunskapskraven i ett eller flera ämnen. I merparten av utredningarna anges att eleven inte når kunskapskraven och det beslutas att åtgärdsprogram inte är aktuellt. Utredningarna består i stor omfattning av ett konstaterande att eleven inte når kunskapskraven i ett eller flera ämnen samt ett beslut om extra anpassningar och vilken typ av anpassning. De är undertecknade av rektor eller arbetslagsledare. Ett par elever som har extra anpassningar har bland annat resurstid, liten grupp i något visst ämne, extra resurs i klassen och möjlighet att göra prov muntligt. Exempel på orsak till extra anpassningar är dyslexi, kunskapsluckor och svårigheter att tillgodogöra sig undervisning på grund av språket. Merparten av utredningarna beskriver inte vilka svårigheter och behov eleverna har i förhållande till de kunskapskrav som minst ska uppnås. I utredningarna tas heller inte ställning till om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte. Endast en utredning där ärendet gått vidare till den centrala elevhälsan innehåller en pedagogisk kartläggning och bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd.

I de flesta av de åtgärdsprogram som Skolinspektionen har tagit del av är målet på kort sikt att eleven ska utveckla det svenska språket för att kunna inhämta kunskaper i de övriga ämnena och att utveckla ett fungerande språk. Skolans åtgärder i dessa åtgärdsprogram är extra svenska som andraspråk, språkstöd, extra hjälp med de naturorienteterande och samhällsorienterande, läxläsning och lovskola.

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Maserskolans arbete med särskilt stöd brister. De utredningar som görs av elevers behov av särskilt stöd är inte tillräckliga. Utredningarna saknar bland annat en kartläggning över vilka svårigheter och vilka behov eleven har i förhållande till de kunskapskrav som minst ska

uppnås. Utredningarna saknar också utifrån kartläggningen, en bedömning av om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte samt i förekommande fall en bedömning av vilket behov av stöd eleven har. Först därefter kan ett åtgärdsprogram utarbetas eller ett beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram fattas.

På Maserskolan görs en pedagogisk kartläggning, endast om en ansökan ska göras till centrala elevhälsan. Skolinspektionen menar att en utredning som består i ett konstaterande av att eleven inte når kunskapskraven samt dokumentation av vilka extra anpassningar som satts in är så pass bristfällig att det inte går att avgöra om eleven är i behov av särskilt stöd eller inte.

Motivering till föreläggande som ingripande

Då Borlänge kommuns verksamhet inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten, föreligger skäl att förelägga Borlänge kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Övriga arbetsområden

Bedömning

Det har vid tillsynen inte framkommit annat än att skolenheten uppfyller författningarnas krav avseende följande:

Undervisning och lärande

Skolan ska se till att den ordinarie undervisningen utgår från och genomförs på ett sådant sätt att den främjar elevernas möjligheter att nå de nationella målen och kunskapskraven. I detta ingår att läraren ger eleverna ett aktivt lärarstöd genom att exempelvis genomföra strukturerade lektioner, genomföra undervisningen utifrån tydliga mål och syften och ge eleverna tydliga beskrivningar och förklaringar. Vidare anpassar läraren undervisningen efter elevernas olika förkunskaper och intressen, och ger eleverna såväl stöd som stimulans och utmaningar. I detta arbete kan samråd med elevhälsan underlätta. Genom bland annat en varierad, stimulerande och utmanande undervisning, och genom konstruktiv återkoppling, stärker läraren elevernas vilja att lära. För att kunna individanpassa undervisningen och ge eleverna inflytande över denna är det centralt att läraren skaffar sig kunskap om elevernas olika behov och förutsättningar, liksom låter eleverna vara delaktiga i planeringen av undervisningen.

Bedömning och betygssättning

Skolan ska se till att läraren gör en allsidig bedömning av elevernas kunskaper utifrån de nationella kunskapskraven, och ger eleven och dess vårdnadshavare information om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling. Eleven ska, när omdömen ges eller betyg sätts i olika

ämnen, enbart bedömas utifrån de nationella kunskapskraven och inte utifrån andra kriterier som läraren och skolan själv upprättat. Lärarens analyser av elevernas kunskaper ska bygga på olika underlag, som tillsammans ger en bred och allsidig bild av elevernas kunskaper. I detta ingår att läraren bl.a. ska använda sig av nationella ämnesprov tillsammans med övriga muntliga och skriftliga elevprestationer. Vidare ska skolan göra eleven och dess vårdnadshavare delaktiga i elevens utveckling genom att, löpande under studietiden och genom utvecklingssamtal, informera om elevens kunskapsmässiga och sociala utveckling och hur denna bäst kan stödjas.

Trygghet, studiero och åtgärder mot kränkande behandling

Skolan ska, i det dagliga arbetet, arbeta för att elevernas lärmiljö ska präglas av trygghet och studiero och är fri från kränkande behandling. Skolan ska se till att eleverna kan bedriva sina studier i en lugn miljö där de exempelvis inte störs, hotas eller känner sig otrygga av andra elever. Denna miljö bör inte begränsas till enbart lektionssalar, utan även gälla övriga studieutrymmen på skolan som exempelvis skolbibliotek, grupprum. Vidare ska skolan genomföra åtgärder för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever vid skolan. Om en enskild elev upplever sig kränkt ska omständigheterna utredas, och i förekommande fall åtgärdas för att förhindra kränkande behandling i framtiden.

Förutsättningar för lärande och trygghet

Skolan ska se till att viktiga förutsättningar för elevernas lärande och trygghet är uppfyllda på skolan. Rektorn ska i ett tidigt skede uppmärksamma elever som av ogiltiga skäl inte deltar i skolarbetet, så att eleven så snart som möjligt deltar. Skolan ska bedriva ett aktivt värdegrundsarbete, som innebär att exempelvis grundläggande demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter kommer till uttryck i praktisk handling.

Vidare ska lärarna ha kompetens och samverka med varandra, för att genom till exempel erfarenhetsutbyte utveckla skolans undervisning. Centrala stödfunktioner som skolbibliotek, elevhälsa och studie- och yrkesvägledning används aktivt i utbildningen, för att stödja och främja elevernas utveckling mot de nationella målen. Skolan ska således inte bara ha tillgång till dessa funktioner, utan de ska kontinuerligt användas i undervisning och övrig skolverksamhet.

Styrning och utveckling av verksamheten

Rektor ska, genom ett aktivt ledarskap, styra och utveckla verksamheten vid skolan så att alla elever ges en likvärdig utbildning av god kvalitet i en trygg miljö. Därför ska rektor, tillsammans med elever och personal, ha ett långsiktigt arbete för att nå detta syfte. Arbetet sker genom att utifrån en analys av nuläget identifiera verksamhetens utvecklingsbehov och med grund i denna analys sedan vidta nödvändiga förbättringsåtgärder. Detta innebär exempelvis att personalen ges kompetensutveckling som motsvarar de behov som framkommit genom analys av verksamhetens förbättringsområden. Det innebär också att rektor fördelar verksamhetens resurser på ett sätt som svarar mot elevernas behov, så att alla elever ges förutsättningar att nå målen för utbildningen.

Beslut

2015-11-26
10 (12)

Dnr 43 - 2015:3819

På Skolinspektionens vägnar

Sara Rising
Beslutsfattare

Åsa Lindbäck
Föredragande

Bilagor

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Bilaga 2: Fakta om Maserskolan

Bilaga 1: Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen granskar regelbundet all skolverksamhet i hela landet, för att se att den följer de lagar, regler och läroplaner som finns för verksamheten. Målet är att bidra till alla barns och elevers lika rätt till god utbildning i en trygg miljö, där alla når minst godkänt i alla ämnen.

Skolinspektionen granskar alla huvudmän, vilket innebär alla kommuner, utbildningsföretag och andra organisationer som driver skolverksamhet. Tillsynen görs vart tredje år. All skolverksamhet som en viss huvudman ansvarar för ingår i tillsynen. Det handlar om förskola, förskoleklass, grundskola, gymnasieskola, grund- och gymnasiesärskola, vuxenutbildning, fritidshem och annan pedagogisk verksamhet.

Alla skolenheter ingår i tillsynen. Skolinspektionen prioriterar att besöka de skolor där en hög andel elever riskerar att inte få den utbildning de har rätt till. Det innebär att vi kan stanna längre på dessa skolenheter under själva tillsynsbesöket, men också att vi bättre kan följa upp att eventuella brister åtgärdas och ge råd och vägledning.

Skolinspektionen bedömer om, och i sådana fall på vilket sätt, den granskade verksamheten inte uppfyller de regler som gäller. Myndighetens granskning utgår bland annat från skollagen, förordningar och läroplaner. Bestämmelser som verksamheterna är skyldiga att följa.

När Skolinspektionen har tagit in tillräcklig information gör myndigheten en bedömning av om verksamheten lever upp till de lagar och regler som finns för verksamheten. Alla huvudmän får ett tillsynsbeslut för de verksamheter som huvudmannen ansvarar för. Dessutom får de skolenheter där Skolinspektionen fördjupat tillsynen och gjort tillsynsbesök ett eget beslut, som bara handlar om den skolenheten.

Skolinspektionen fattar också enskilda beslut avseende huvudmannens ansvarstagande över de skolformer som huvudmannen ansvarar för. Innan ett beslut fastställs ges alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på de sakuppgifter som Skolinspektion grundar sina bedömningar på. I de fall Skolinspektionen funnit brister har huvudmannen ansvar för att komma tillrätta med bristerna. Huvudmannen ska också redovisa de åtgärder som har vidtagits i för att åtgärda bristerna. För att följa upp huvudmännens arbete kan flera besök eller andra kontakter bli aktuella då Skolinspektionen också vill se effekter av de åtgärder som vidtas.

Mera information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats www.skolinspektionen.se under fliken Inspektion.

Bilaga 2: Fakta om Maserskolan

Maserskolan är en grundskola för årskurserna 7-9 i Borlänge kommun. Vid tillsynstillfället hade skolan 324 elever. Skolan är indelad i fyra arbetslag och leds av rektor och biträdande rektor.